

Näringsdepartementet

103 33 Stockholm

Yttrande över Taxiutredningens betänkande Taxi och samåkning – i dag, i morgon och i övermorgon (SOU 2016:86)

Inledning

Statens väg- och transportforskningsinstitut, VTI, har beretts möjlighet att lämna synpunkter på ovan rubricerad rapport. Utredningen föreslår att dagens möjligheter att få dispens från taxameterkravet tas bort. Istället föreslår utredningen att det ska införas ett nytt slags kontrollutrustning och att de fordon som har sådan utrustning inte ska behöva ha taxameter. Utredningen har även föreslagit en tydligare definition av samåkning, där samåkning mellan obekanta som delar på kostnader för en resa ska vara tillåtet.

VTI menar att betänkandet avhandlar för taximarknaden viktiga frågor och tillstyrker i huvudsak de förslag som ges. VTI menar dock att det är svårt att avgöra exakt hur stort problem det är att viss taxiverksamhet sker utan taxameter och sålunda om ett totalt avskaffande av taxameterundantaget är motiverat. När det gäller framställningen finns vissa brister, t.ex. många upprepningar. VTI menar också att de avsnitt som resonerar kring utvecklingen av taxi och samåkning och som i huvudsak bygger på rena antaganden kunde ha minskat i omfång.

Taxameterundantag

Utredningen föreslår att möjligheten till dispens från taxameterkravet tas bort, bl.a. för att åtgärda skatteundandragande samt ojämn konkurrens på taximarknaden. I princip finner VTI att en sådan åtgärd kan vara motiverad men menar att effekten i det aktuella fallet är oklar. 2015 hade ungefär 10 procent av taxibilarna enligt utredningen dispens från kravet på taxameter. 90 procent av dessa var fordon som användes för samhällsbetalda tjänster. Detta indikerar att slopad dispens endast i mindre utsträckning kommer att påverka rena taxiresor; istället kan det innebära en fördyring av en verksamhet där behovet av taxameter inte är uppenbart. För att avgöra hur motiverat det är att helt avskaffa dispensmöjligheten skulle det behövas uppgifter som visar hur stor andel av dispensfordonens resor (mätt i km) som är traditionell taxiverksamhet respektive samhällsbetalda tjänster. Här menar VTI att det också hade varit motiverat med en regional analys för att belysa länsspecifika förutsättningar och redogöra för både samhälls- och företagsekonomiska konsekvenser i de län där andelen taxibilar med dispens är som störst.

Särskild utrustning för taxifordon

Utredningen föreslår att taxifordon som alternativ till taxameter ska kunna förse med särskild utrustning, vilket bedöms kunna ske till en låg kostnad. Denna ska vara ansluten till en beställningscentral som tar emot beställning och betalning för taxitjänster. Beställningscentralen föreslås även samla in, lagra och lämna ut uppgifter till Skatteverket. VTI ser positivt på möjligheten att använda en billigare teknologi än taxameter. Tillgången till sådan bör minska dispensbehovet men eftersom det, som diskuteras ovan, är svårt att avgöra om alla fordon med dispens faktiskt behöver taxameter är det också svårt att avgöra om det är motiverat att helt avskaffa dispensmöjligheten.

VTI anser också att utredningen i sin konsekvensanalys skulle ha kunnat inkludera risken att tekniska lösningar inte har hunnit utvecklas till ikraftträdandet.

Ändringar eller förtydliganden av de regler som finns för samåkning mellan privatpersoner

VTI välkomnar utredningens förslag att tydliggöra gränsen mellan samåkning och taxitjänster; det är viktigt att tvivel kring vad som är tillåtet eller inte vid samåkning undanröjs. VTI delar även utredningens uppfattning att samåkning ska vara möjligt mellan obekanta och att ingen tillstånds- eller anmälningsplikt föreslås införas för samåkningsplattformar. VTI anser dock att konsekvensanalysen gällande samåkning saknar ett tydligt referensalternativ. Det är inte tydligt att de risker och/eller kostnader som antas uppkomma med liggande förslag inte skulle kunna uppstå även utan lagstiftningsförändring.

Övriga synpunkter

VTI, som arbetar med regeringsuppdraget Kollektivtrafik på landsbygd menar att en mer omfattande analys om tillgången till taxitrafik på landsbygden hade varit önskvärd. Här nöjer sig utredningen med att konstatera att samåkning och taxi kan vara ett komplement till kollektivtrafiken och erbjuda en sista länk till busshållplatsen eller stationen, samt att samhällsbetalda taxiresor är basen i taxinäringen på landsbygden.

När det gäller passagerarnas intressen hade det varit motiverat att nämna hänsyn till allergiker och möjligheter att ta med husdjur och en analys av hur sådana, delvis motstridiga intressen, ska kunna tillgodoses.

I detta ärende har vikarierande generaldirektör Tomas Svensson beslutat. Forskningschef Mattias Haraldsson har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också forskningsassistenten Hanna Lindgren och forskaren Jessica Berg deltagit.

För VTI

Tomas Svensson
Vikarierande generaldirektör